

## Lesvoorbereiding

Student: <b>Cédric Vertommen</b>	<input checked="" type="checkbox"/> Stage-oefenles
Tel.	<input type="checkbox"/> Proefles
E-mail:	<input type="checkbox"/> Observatie
Datum stage:	Uur:
School:	
Klassengroep: 3EC (Economie)	Aantal lln.: 7
Lokaal:	Vak: Nederlands
Mentor:	Docent: Mevr. Van Caeneghem

### Lesonderwerp

De Samengestelde Zin

### Bibliografie

De Roover, U., De Ridder, F., De Wachter, S., Van Damme, K., Van Herbruggen, K., Van Laere, A., et al. (2011). Netwerk Taal Centraal 3. Wommelgem: Van In.  
De Schryver, J., & Haeseryn, W. Oefenboek Spraakkunst. Mechelen: Plantyn.  
Geubels, P. (2013, November 6). Ikea. Opgeroepen op Oktober 27, 2017, van Youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=fNgV4xo1npE>  
Messiaen, J., Parmentier, E., Roobrouck, L., & Soenens, K. Focus 3. Berchem: De Boeck.  
Ryckaert, H., & Gabriëls, B. (2010, Januari 25). Kidicoke. Opgeroepen op Oktober 27, 2017, van Youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=HFJgLOY3a24&t=40s>

### Beginsituatie

#### Vakoverschrijdende eindtermen

De leerlingen blijven, ondanks moeilijkheden, een doel nastreven.  
De leerlingen gedragen zich respectvol.  
De leerlingen erkennen probleemsituaties en vragen, accepteren en bieden hulp.

#### Vormingsdoelen

De leerlingen beseffen dat we geregeld een samengestelde zin gebruiken.  
De leerlingen beseffen dat afwisseling van enkelvoudige en samengestelde zinnen een tekst aangenamer maken.

#### Leerplan & Concrete lesdoelen

De leerlingen kunnen reflecteren op zinnen en woordgroepen

- Herkennen, onderzoeken en benoemen van enkelvoudige en samengestelde zinnen
- Herkennen, onderzoeken en benoemen van samengestelde zinnen: nevenschikte en ondergeschikte zinnen, hoofdzinnen en bijzinnen.

De leerlingen kunnen enkelvoudige en samengestelde zinnen onderscheiden.  
De leerlingen kunnen in een samengestelde zin hoofdzinnen en bijzinnen aanduiden.  
De leerlingen kunnen de kenmerken van een hoofdzin en een bijzin opschrijven.  
De leerlingen kunnen verwoorden dat in een samengestelde zin het deel van de hoofdzin zonder de bijzin ook rompzin wordt genoemd.  
De leerlingen kunnen het onderscheid aanhalen tussen nevenschikking en onderschikking.

Leerinhoud (+ timing)	Methode	Materiaal
<p><u>Oriënteringsfase (15 min)</u>  <b>Inleiding a.d.h.v. filmpje</b>  <b>1. Enkelvoudige of samengestelde zin (15 min)</b></p>	<p>Lkr: We bekijken even volgende filmpje:  <a href="https://www.youtube.com/watch?v=fNqV4xo1npE&amp;list=RDfNgV4xo1npE&amp;t=4">https://www.youtube.com/watch?v=fNqV4xo1npE&amp;list=RDfNgV4xo1npE&amp;t=4</a></p> <p>Lkr: Op de tweede pagina van de oefenbundel heb ik een aantal zinnen uit het fragment gehaald. De opdracht is dat jullie per zin telkens de persoonsvorm onderstrepen en de persoonsvorm markeren. Achter de zin schrijf je hoeveel persoonsvormen er in de zin staan.</p> <p><b>Oplossing zie bordplan</b></p> <p>Lkr: Wat merken jullie op bij bepaalde zinnen?  Lln: Bij sommige zinnen zijn er 2 persoonsvormen.  Lkr: Klopt. In sommige zinnen worden er 2 dingen besproken maar staan ze toch in één zin. In de grijze kader kunnen we dan invullen: een zin die slechts één onderwerp en één persoonsvorm bevat is een ... zin.  Lln: Enkelvoudige zin.  Lkr: Klopt. Een zin die meer dan één onderwerp en persoonsvorm bevat is een ... zin. Wie weet welk woord er mist?  Lln: Een meervoudige zin?  Lkr: Daar komt het op neer. Maar dergelijke zinnen noemen we samengestelde zinnen.</p>	<p>Oefenbundel  Bord</p>
<p><u>Uitvoeringsfase</u>  <b>2. De samengestelde zin (10 min)</b></p>	<p>Lkr: We gaan deze les verder op die samengestelde zin. Bij de volgende opgave onderstrepen we weer het onderwerp en markeren we de persoonsvorm. Bij zin a, wat is daar het onderwerp?  Lln: Je en je  Lkr: Klopt. Bij zin b?  Lln: Je en je  Lkr: Ja, bij beide zinnen is 2 keer 'je' het onderwerp. Wat zijn de persoonsvormen in zin a?  Lln: Praat en begin  Lkr: Klopt. Bij zin b?</p>	<p>PowerPoint  Theoriebundel</p>

	<p>Lln: Praat en begint.</p> <p>Lkr: Ja, dat klopt. Wat valt jullie op als jullie het onderwerp en de pv's bekijken in beide zinnen. Wat kan je daar dan over zeggen?</p> <p>Lln: Bij zin a staan ze 2 keer naast elkaar en bij zin b staan ze 1 keer wel naast elkaar en 1 keer niet naast elkaar.</p> <p>Lkr: Dat zijn de twee verschillende mogelijkheden die er zijn van de samengestelde zin. Die hebben natuurlijk ook een naam. We kunnen de naam afleiden door het volgende te doen: schrijf de zinnen over, maar maak er twee enkelvoudige zinnen van. Je mag de woordvolgorde echter niet veranderen. Wat heb je verkregen bij zin a?</p> <p>Lln: Je praat niet graag over je gevoelens. Dan begin je over een ander onderwerp.</p> <p>Lkr: Klopt. En bij zin b?</p> <p>Lln: Je praat niet graag over je gevoelens. Je dan over een ander onderwerp begint.</p> <p>Lkr: Klopt. We merken dat er dan een probleem ontstaat. De betekenis van de zin is wel duidelijk, maar de zinsconstructie klopt niet. En dat maakt het onderscheid tussen de twee oorspronkelijke zinnen duidelijk. Als we er twee enkelvoudige zinnen van kunnen maken zonder de zinsconstructie te veranderen, dan spreken we van nevenschikking. We verkrijgen dan twee enkelvoudige zinnen die perfect kunnen bestaan. Ze zijn gelijkwaardig aan elkaar. Zin b daarentegen kunnen we niet schrijven als twee enkelvoudige zinnen zonder de zinsconstructie te veranderen. De term hiervoor is onderschikking.</p> <p>Lkr: Kijk even mee op het bord. Ofwel hebben we een enkelvoudige zin (vb. ik wandel naar school) ofwel hebben we een samengestelde zin (vb. ik loop naar school want ik ben bijna te laat en vb. ik loop naar school omdat ik bijna te laat ben). Bij de enkelvoudige zin vinden we één onderwerp en één persoonsvorm. Bij de samengestelde zinnen vinden we telkens twee onderwerpen en twee persoonsvormen. Als we de zin kunnen schrijven als twee enkelvoudige zinnen, dan</p>	
--	--	--

<p><b>Overlopen theoretisch kader (5 min)</b></p>	<p>spreken we van nevenschikking en als we ze niet kunnen schrijven als twee enkelvoudige zinnen zonder de zinsconstructie te veranderen, dan spreken we van onderschikking.</p> <p>Lkr: Dan gaan we verder in op de verschillen tussen de twee samengestelde zinnen. Binnen een nevenschikkende zin hebben we dus twee enkelvoudige zinnen samengeplakt. Deze twee zinnen noemen we hoofdzinnen. Bij de onderschikkende zin spreken we over één belangrijke zin. Deze zin geeft ons de meeste informatie. Dit is de rompzin. De andere zin geeft ons extra informatie. Dit is dan de bijzin. Wat is nu het verschil tussen 'naar school' en 'omdat ik bijna te laat ben'?</p> <p>Lln: Bij het tweede staat er een pv in.</p> <p>Lkr: Ja, dat klopt. En heel dit zinsdeelstuk, want dat is het eigenlijk want we kunnen het vooraan in de zin plaatsen, noemen we dan de bijzin. Een onderschikkende zin kan bestaan uit één bijz of kan er ook meerdere bevatten.</p> <p>Lkr: Een ander handig verschil om te zien of we spreken over nevenschikking of onderschikking is kijken naar de pv en het ond in de oorspronkelijke samengestelde zin. Staan ze 2x naast elkaar, dan gaat het over nevenschikking. Staan ze minstens 1x niet naast elkaar, dan spreken we over onderschikking.</p> <p>Lkr: Is dit duidelijk voor iedereen?</p>	
<p><b>Oefening 2 en 3 (10 min)</b></p>	<p>Lkr: Dan mogen jullie beginnen aan oefening 2 en 3. Als er vragen zijn stel je ze maar en dan gaan we binnen enkele minuten beginnen verbeteren.</p>	

<p><u>Afrondingsfase (10 min)</u>  <b>Filmpje Zonde van de Zendtijd</b>  <b>Oefening 4 (10 min)</b>  <a href="https://www.youtube.com/watch?v=HFJqLOY3a24">https://www.youtube.com/watch?v=HFJqLOY3a24</a></p>	<p>Lkr: Ik heb enkele zinnen uit het fragment in de oefenbundel geplakt. Er staan telkens twee enkelvoudige zinnen die we gaan samenvoegen tot één samengestelde zin, door gebruik te maken van het voegwoord dat tussen haakjes staat. Hoe schrijven we zin a?</p> <p>Lln: Kinderen doen graag de grote mensen na omdat ze hun ouders willen voordoen.</p> <p>Lkr: Klopt, gaat het hier om nevenschikking of onderschikking?</p> <p>Lln: Onderschikking.</p> <p>Lkr: Klopt. Zin b.</p> <p>Lln: De marketingjongens spelen in op de interesses van kinderen zodat die hun producten zoals kinderchampagne en make-up willen kopen.</p> <p>Lkr: Klopt. Gaat het om nevenschikking of onderschikking?</p> <p>Lln: Onderschikking.</p> <p>Lkr: Klopt. Zin c.</p> <p>Lln: De kinderen vinden KidiCoke fantastisch maar ouders zullen snuiven nooit toelaten.</p> <p>Lkr: En gaat het om nevenschikking of onderschikking?</p> <p>Lln: Nevenschikking.</p> <p>Lkr: Ja, klopt, want onderwerp en pv staan naast elkaar. Zin d?</p> <p>Lln: Je giet de KidiCoke op het salontafeltje of een spiegeltje, je maakt een lijntje en dan stop je het rietje in je neus.</p> <p>Lkr: Klopt en hebben we nevenschikking of onderschikking?</p> <p>Lln: Nevenschikking.</p> <p>Lkr: Ja, zin e?</p> <p>Lln: Je krijgt er een goed gevoel van waardoor dat een beetje verslavend is.</p> <p>Lkr: Nevenschikkend of onderschikkend?</p> <p>Lln: Onderschikkend.</p> <p>Lkr: Klopt en dan zin f?</p> <p>Lln: Je kunt het eens proberen, want je begint er beter vroeg aan.</p> <p>Lkr: Hebben we nevenschikking of onderschikking?</p> <p>Lln: Nevenschikking.</p> <p>Lkr: Klopt.</p>	<p>Theoriebundel Bord</p>
--	--	-------------------------------

### Oefening 1

Ontleed de volgende zinnen.

a) Van mijn moeder / heb / ik / mijn schoonheid / geërfd.//

vzv. pv. ond. lv. VD.

b) Gisteren / vonden / we / een kikker / aan de rivier.//

bwb. pv. Ond. lv. bwb.

c) Mijn kleine broer / fietste / naar de slager.//

ond. pv. bwb.

d) Charlotte / gaf / haar buurlingen / een grote zak snoep.//

ond. pv. mv. lv.

e) De burgemeester / krijgt / een medaille / na de evacuatieoefening.//

ond. pv. lv. bwb.

### Oefening 2

Bekijk volgende samengestelde zinnen. Van welke samengestelde zin kan je twee correcte enkelvoudige zinnen maken zonder de woordvolgorde te veranderen?

a) Het leek alsof iemand op zolder aan het ijsberen was.

Het leek.

\*iemand op zolder aan het ijsberen was. → onderschikking

b) Zodra ze uit bed kwam, liepen de rillingen over haar rug.

\*Ze uit bed kwam

De rillingen liepen over haar rug → onderschikking

c) Ze stapte in haar pantoffels, trok haar kamerjas aan en slofte naar de deur.

Ze stapte in haar pantoffels.

Ze trok haar kamerjas aan.

Ze sloft naar de deur. → nevenschikking

d) Haar ontgoocheling was groot toen ze op zolder geen licht zag.

Haar ontgoocheling was groot.

Ze op zolder geen licht zag. → onderschikking

e) Ze kreeg het opeens heel koud en tegelijk snoof ze een bijzonder vreemde geur op.

Ze kreeg het opeens heel koud.

Tegelijk snoof ze een bijzonder vreemde geur op. → nevenschikking

f) Toen ze de eerste houten balk passeerde, hoorde ze een krakend geluid voor haar.

\*Ze de eerste houten balk passeerde.

Ze hoorde een krakend geluid voor haar. → onderschikking

g) Onmiddellijk keerde ze zich om en vluchtte ze weg.

Keerde ze zich om.

Vluchtte ze weg. → onderschikking

### 1. Enkelvoudig of samengesteld?

Onderstreep in de volgende zinnen het onderwerp.

Markeer in de volgende zinnen de persoonsvorm en schrijf achter de zin hoeveel persoonsvormen de zin heeft.

a) Je kan beter goed nadenken als je een huwelijksaanzoek doet. 2 pv's

b) Je kijkt voor je en je ziet net hetzelfde koppel. 2 pv's

c) Ik weet niet wat het woord Ikea betekent. 2 pv's

d) Je zegt dat is mijn lief, als je bij Ikea binnenwandelt. 2 pv's

e) Schat, hebben wij een deurmat nodig? 2 pv's

f) Dat is een mooie schoenenkast. 1 pv

g) Dan kan ik nog langer met het eten wachten. 1 pv

h) Wat vind je daarvan? 1 pv

i) Ik vind dat jij soms gevoelloos bent. 2 pv's

Wat valt je op?

Sommige zinnen hebben 1 pv. Sommige zinnen hebben 2 pv's

### Oefening 3

Bekijk de volgende zinnen. Duid aan of het gaat om een nevenschikking of een onderschikking.

	Nevenschikking	Onderschikking
Je gebruikt wel veel woorden om te zeggen dat je een mens bent.		X
'Ik voel me niet goed', dacht de heer Verkruuse terwijl hij met een zware klap ten gronde stortte.		X
Wij zijn een vonk uit het grote vuur dat miljarden jaren geleden werd aangestoken.		X
Iedereen komt zonder kloppen binnen, iedereen heeft vuile schoenen.	X	X
Alles is gevaarlijk. Als het leven niet levensgevaarlijk was, zou je van verveling sterven.		X
Ik kruip weleens weg achter muren en hekken, want er zijn dingen die je niet kunt zeggen.	X	X
Als niemand luistert naar niemand, vallen er doden in plaats van woorden.	X	
Je hoeft niet veel te doen, want zonder het te merken ben je heel vaak kampioen in iets gekks.	X	X
Het is mijn redding geweest dat ik mijn verdriet aan de buitenkant draag, waar het niemand kan ontgaan.		X
De laatste tijd heb ik een droom, steeds dezelfde droom, en elke keer denk ik dat het echt is.	X	X